

Thai

สิทธิของเด็กหูหนวกที่จะเติบโตขึ้นเป็นเด็กที่ เข้าใจสองภาษา

The Thai translation of

“The right of the deaf child to grow up bilingual”

by François Grosjean

University of Neuchâtel, Switzerland

Translated by
Somanat Nakornjarupong,
Charles Reilly,
Kanitha Na Bangchang

This translation was made possible by a collaborative project between the University of Neuchâtel, Switzerland (Language and Speech Laboratory) and Gallaudet University (Signs of Literacy Program) and was funded by The Parthenon Trust and the Elysium Foundation.

สิทธิของเด็กทุกคนที่จะเติบโตขึ้นเป็นเด็กที่ใช้ได้สองภาษา*

ฟรังซัว โกรสเจียน (Francois Grosjean)
มหาวิทยาลัยนอยชาเทล สวิตเซอร์แลนด์

เด็กทุกคนไม่ว่าจะได้อินมามากน้อยแค่ไหน ควรจะมีสิทธิที่จะเติบโตขึ้นเป็นเด็กที่ใช้ได้ทั้งสองภาษา จากการที่รู้และสามารถใช้ได้ทั้ง ภาษาแม่และภาษาไทย (ในรูปของภาษาเขียน และถ้าเป็นไปได้ในรูปแบบ ของภาษาพูด) เด็กจะสามารถมีพัฒนาการทางสมอง ภาษา และฐานะทางสังคมได้อย่างเต็มที่

เด็กจะสามารถใช้ภาษาทำอะไรได้บ้าง

ความสามารถในการใช้ภาษาจะทำให้เด็กทุกคนสามารถทำสิ่งต่อไปนี้ได้

๑. สื่อสารกับพ่อแม่และสมาชิกในครอบครัวโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ เด็กทุกคนจะสามารถเรียนรู้ภาษาใดในระยะเวลาปีแรกๆ ถ้าเด็กนั้นอยู่ในกลุ่ม ผู้ที่ใช้ภาษา และเด็กสามารถรับรู้ภาษานั้นได้ ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญ ที่จะสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างเด็ก และพ่อแม่ อะไรก็ตามที่จะเกิดขึ้นกับ เด็กทุกคน ก็จะต้องเกิดขึ้นกับเด็กทุกคน ด้วย เด็กควรจะต้องสามารถสื่อสารกับพ่อแม่โดยภาษาธรรมชาติโดยเร็วที่สุดและอย่างเต็มที่ ความสัมพันธ์อันลึกซึ้งระหว่างพ่อแม่และลูกจะเกิดขึ้นได้โดยผ่านทางภาษา

๒. พัฒนาการทางสมองในทารก เด็กจะสามารถพัฒนาความสามารถ ซึ่งจะเป็นส่วน สำคัญของการพัฒนาบุคลิกภาพโดยการใช้ภาษา การพัฒนา เหล่านี้ได้แก่ การใช้เหตุผล การแยกแยะ และ ความจำ เป็นต้น ถ้าขาดการใช้ภาษาโดยสิ้นเชิง ตลอดจนใช้ระบบท่ามือ หรือ ใช้ภาษาที่ได้รับการสอน อย่างไม่ถูกต้อง อาจทำให้ขบวนการพัฒนาทาง สมองของเด็ก เป็นไปอย่าง ไม่ถูกต้อง

๓. ได้รับความรู้ทั่วไป เด็กจะมีความรู้ทั่วไปโดยผ่านการ ใช้ ภาษา เป็น ส่วนใหญ่ ในขณะที่สื่อสารติดต่อกับพ่อแม่ สมาชิกอื่นๆในครอบครัว เด็กๆ และผู้ใหญ่ ชาวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ในโลกจะเกิดขึ้นและถูกส่งผ่านเวียน อยู่ในกลุ่ม และในทำนอง เดียวกัน ความรู้เหล่านี้ก็จะถูกใช้เป็นพื้นฐานของ การทำกิจกรรมในโรงเรียน ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจดียิ่งขึ้น ไม่มีภาษา ใดที่จะสามารถสื่อความหมายกันได้ โดยไม่ใช้ความรู้ประเภทนี้

๔. ติดต่อสื่อสารอย่างเต็มที่กับบุคคลรอบๆข้าง เด็กทุกคน เหมือนกับ เด็กทุกคน ทั่วๆไป จะต้องสามารถสื่อความหมายได้อย่างเต็มที่กับบุคคล ที่เป็นส่วนหนึ่งในชีวิต ของเขา (เช่น พ่อแม่ พี่น้อง ครู และคนที่อยู่ใกล้ชิด อื่นๆ) การสื่อสารจะต้องเป็นการ สื่อสารให้ได้ความหมายมากที่สุด

* หมายเหตุ บทความนี้เป็นผลสะท้อนของการทำงานกับคนที่ใช้สองภาษาและ คนทุกคน ผู้ที่อยู่รอบๆตัวเด็กทุกคน (พ่อแม่ หมอ นักภาษาศาสตร์, นักการศึกษา, ฯลฯ) มักไม่ ค่อยคิดถึงว่าในอนาคตเด็กจะเป็นผู้ที่ใช้ได้สองภาษา และจะมีวัฒนธรรมของ สองชุมชน ชาวเจ้าเขียนบทความนี้ขึ้นเพื่อบุคคล เหล่านี้ และอยากจะแสดงความขอบคุณ เพื่อนร่วมงานต่อไปนี้สำหรับ คำวิจารณ์ และคำแนะนำ Robbin Battison, Penny Boyes-Braem, Eve Clark, Lysiane Grosjean, Judith Johnston, Harlan Lane, Rachel Mayberry, Lesley Milroy, Lla Parasmis และ Trude Schemer

และเหมาะสมกับผู้ที่เด็กสื่อสารด้วย และสถานการณ์ ในขณะที่กำลังมีการสื่อสารนั้น ในบางกรณี อาจจะเป็นภาษามือ และบางกรณี อาจจะเป็น ภาษาไทย (ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง) และบางทีอาจจะเป็นการใช้ทั้งสองภาษาสลับกัน

๕. มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมของทั้งสองโลก โดยผ่านการใช้ภาษา เด็ก หูหนวกจะต้อง เติบโตขึ้นเป็นสมาชิกในสังคมของคนหูปกติและสังคมของ คนหูหนวก เขาจะต้องแสดงตัวอย่างน้อยก็วิธีใดวิธีหนึ่งว่าเขาเป็นส่วนหนึ่ง ของสังคมคนหูปกติ ซึ่งเกือบจะทั้งหมด คือสังคมของพ่อแม่ และสมาชิกอื่นๆ ของครอบครัว (เด็กหูหนวก ๙๐ เปอร์เซ็นต์ มีพ่อแม่หูปกติ) แต่เด็กจะ ต้องติดต่อกับโลกของคนหูหนวกซึ่งเป็นโลกของเขาเอง โดยเร็วที่สุดเท่าที่ จะเร็วได้ เด็กจะต้องอยู่ในสังคมทั้งสองนี้อย่างสะดวกสบาย และจะต้องสามารถ เขารวมในสังคมทั้งสองได้อย่างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

การเป็นคนที่ใช้ได้ทั้งสองภาษาเป็นหนทางเดียวที่ จะทำให้สามารถทำสิ่งดังกล่าวข้างต้นได้

การใช้สองภาษา หมายถึงความรู้และความสามารถในการใช้ภาษา ตั้งแต่สอง ภาษาขึ้นไป การรู้ภาษามือ และภาษาไทย เป็นสิ่งเดียวที่เด็ก หูหนวกต้องการ เพื่อที่จะสื่อความหมายในวัยเด็กกับพ่อแม่, พัฒนาทาง สมอง, เรียนรู้ความรู้รอบตัว, ติดต่อกับสื่อสารกับโลกรอบๆตัว และเรียนรู้ วัฒนธรรมของโลกของคนหูปกติรวมทั้งโลกของคนหูหนวก ด้วย

ความรู้สองภาษานี้คือภาษาอะไรบ้าง

ภาษาทั้งสองของเด็กหูหนวก คือภาษามือที่ใช้โดยคนหูหนวก และ ภาษาไทยที่ใช้ในกลุ่มของคนหูปกติ ภาษาอย่างหลังนี้จะใช้ ในรูปของภาษา เขียน และถ้าเป็นไปได้ในรูปแบบของภาษาพูด บทบาทของทั้งสองภาษาจะ แตกต่างกันอย่างไรวินั้น ต้องขึ้นอยู่กับตัวเด็ก เด็กบางคนจะถนัดในการใช้ ภาษามือ ในขณะที่เด็กบางคนจะถนัดในการใช้ภาษาไทย และเด็กบางคน จะถนัดในการใช้ทั้งสองภาษาเท่าๆกัน นอกจากนี้ การใช้ได้ทั้งสองภาษานี้ก็ยังจำแนกออกได้ หลายชนิด เนื่องจากเด็กหูหนวกมีระดับของการได้ยินที่แตกต่าง กัน และสถานการณ์ที่ จะใช้ภาษาก็ยังค่อนข้างจะสับสน (เช่น มีรูปแบบของภาษา ๔ ชนิด, รูปแบบในการใช้ ๒ ชนิด และรูปแบบของการรับรู้ ๒ ชนิด เป็นต้น) นี้แสดงให้เห็นว่า เด็กหูหนวกส่วนมาก จะเป็นเด็กที่ใช้สองภาษาและเป็นเด็ก ที่มีวัฒนธรรมสองแบบ ในระดับที่แตกต่าง กัน ดังนั้น จึงไม่มีความแตกต่าง ในเรื่องนี้มากไปกว่าการที่ประชากร มากกว่าครึ่งโลกอยู่ในสังคมที่ใช้สองภาษา (มีการประเมินว่าในโลกปัจจุบันนี้ มีผู้ที่รู้สองภาษาเท่ากับหรืออาจจะมีมากกว่า ผู้ที่รู้ภาษาเดียว) และก็เหมือนกับเด็กที่รู้สองภาษาทุกๆไป เขาจะใช้ทั้งสองภาษาในชีวิต ประจำวัน และเขาก็จะเป็นส่วนหนึ่งของโลกทั้งสอง ซึ่งหมายถึง โลกของคนหูปกติและโลก ของคนหูหนวก

ภาษามือมีบทบาทอย่างไร

ภาษามือจะต้องเป็นภาษาแรก (หรือหนึ่งในสองภาษาแรก) ของเด็ก ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการสูญเสียทักษะในการฟังอย่างรุนแรง ภาษามือเป็นภาษา ธรรมชาติที่จะทำให้มีการสื่อสารได้อย่างถูกต้องและได้ความหมายที่สุด แตกต่างไปจากภาษาไทย ภาษามือเปิดโอกาสให้เด็กหูหนวกและพ่อแม่ ได้สื่อสารติดต่อกันตั้งแต่ระยะแรกและอย่างเต็มที่ แต่ทั้งนี้ทั้งสองฝ่ายจะ ต้องรับรู้ภาษานี้อย่างรวดเร็ว ภาษามือมีบทบาทสำคัญสำหรับ พัฒนาการ

ของ เด็กหูหนวก ทั้งทางด้านสมอง ทางสังคม ตลอดจนช่วยให้เด็กหูหนวก ได้มีความรู้ต่างๆไป นอกจากนี้ ภาษามือยังช่วยพัฒนาเด็กหูหนวกให้มี วัฒนธรรมสำหรับ โลกของคนหูหนวก (หนึ่งในสอง โลกที่เด็กจะต้องมีส่วนร่วม) ในทันทีที่มีการติดต่อกับ โลกนั้น นอกจากนี้ ภาษามือยังช่วย ในการเรียน รู้ภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของ ภาษาพูดหรือ ภาษาเขียน เป็นที่รู้จักกัน ทั่วไปว่า ภาษาแรกที่เด็กเรียนรู้ตามธรรมชาติ ไม่ว่าจะ เป็นภาษาไทยหรือ ภาษามือ จะช่วยให้เด็กเรียนรู้ภาษาที่สองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในที่สุด การสามารถใช้ภาษามือ ได้ จะเป็นเครื่องยืนยันว่าอย่างน้อย ที่สุด เด็กจะใช้ภาษาได้อย่างดีหนึ่งภาษา ถึงแม้ว่า เด็กหูหนวกและผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านนี้ ทั้งหลายจะได้ใช้ความพยายามมากแค่ไหน ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีเข้าช่วยอย่างมาก แต่ปรากฏว่าเด็กหูหนวกยังมีปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง และการเข้าใจภาษาไทย จากการศึกษาที่ จะต้องรอหลายปีเพื่อจะให้การเรียนรู้ ภาษาไทยนี้อยู่ในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งอาจจะไม่มีวัน เป็นไปได้ และในขณะที่ เดียวกันก็คิดกัน ไม่ให้เด็กหูหนวกได้มีโอกาสใช้ภาษาที่จะทำให้เขา ได้สิ่งที่ ต้องการ (ภาษามือ) อาจจะเป็นการเสี่ยงที่จะทำให้เด็กหูหนวกเหล่านี้ไม่ได้ พัฒนาทางภาษา, ทางสมอง ทางสังคม และบุคลิกภาพได้อย่างเต็มที่

ภาษาไทยมีบทบาทอย่างไร

การเป็นคนสองภาษาหมายถึงรู้และสามารถใช้ภาษาได้สองภาษา หรือมากกว่านั้น ภาษาอีกภาษาหนึ่งของเด็กหูหนวก คือภาษาไทยที่ใช้โดย คนในโลกของคนหูหนวก ซึ่งเขา เป็นสมาชิกในสังคมนี้ด้วย ภาษาไทยนี้ ไม่ว่าจะ เป็นในรูปแบบของการพูดหรือการเขียน เป็น ภาษาที่พ่อแม่ของเด็กหูหนวก ตลอดจนพี่น้องและคนในครอบครัว, เพื่อนในอนาคตรวมทั้งนายจ้าง และคน อื่นๆใช้ เมื่อบุคคลที่มีส่วนร่วมอยู่ในชีวิตประจำวันของเด็ก ไม่รู้จักภาษามือ การติดต่อสื่อสารจึงจำเป็นต้องใช้ภาษาไทย และภาษาไทย ซึ่งส่วนใหญ่ จะเป็นในรูปแบบของการเขียน จึงกลายเป็นสื่อที่สำคัญของการที่เด็กจะได้ เรียนรู้สิ่งต่างๆ การเรียนรู้ของคนเราส่วนใหญ่จะผ่านภาษาเขียน ไม่ว่าจะ เป็นที่บ้านหรือที่โรงเรียน นอกจากนี้ ความสำเร็จในการศึกษาของ เด็กหูหนวก ตลอดจนความสำเร็จในการทำงาน ส่วนมากจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการ ใช้ภาษาไทย ในรูปแบบของการเขียนหรือถ้า เป็นไปได้ ในรูปแบบของการพูด

บทสรุป

เป็นหน้าที่ของเราที่จะต้องช่วยให้เด็กหูหนวกมีโอกาสได้เรียนรู้สองภาษา ภาษามือของชุมชนคนหูหนวก (ในฐานะที่เป็นภาษาแรกถ้าการสูญเสียทักษะในการ ฟังเป็นขั้นรุนแรง) และภาษาไทยที่เป็นภาษาของคนส่วนใหญ่ ในการที่จะสามารถ ทำได้ ตามที่กล่าวมานี้ เด็กจะต้องมีการติดต่อสื่อสารกับชุมชนทั้งสองกลุ่ม และรู้สึก ถึงความ จำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาทั้งสอง พัฒนาการทางเทคโนโลยีสมัยนี้ ซึ่งเน้นที่ ภาษาไทย จะทำให้ความสามารถ ในการใช้ภาษาของเด็กหูหนวกขึ้นอยู่กับผลของ การ พัฒนานี้ แต่เพียงอย่างเดียว อันจะเป็น การเสี่ยงต่อการพัฒนาทางสมอง และ บุคลิกภาพของเด็ก รวมทั้ง เป็นการปิดโอกาสที่จะให้เด็กได้มีส่วนร่วมในวัฒนธรรม ของทั้งสองโลก การใช้สอง ภาษา ในระยะต้นๆ จะเป็นเครื่องยืนยันว่าเด็กจะมีอนาคต ใดๆได้มากกว่า การใช้ภาษา เดียว รวมถึงการที่ เด็กจะเลือกที่ จะอยู่ในชุมชน กลุ่มไหน ไม่เคยมีใครเสียใจที่มี ความรู้ หลายภาษา มีแต่คนที่เสียใจที่รู้ ไม่พอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าจะต้องเสี่ยงกับ การพัฒนา ของตนเอง เด็กหูหนวกควรจะมี สิทธิที่จะเติบโตขึ้นเป็นเด็กที่ใช้ได้สองภาษา และเป็น ความรับผิดชอบของเราที่ จะช่วย ให้เขาได้บรรลุถึงสิทธิอันนั้น

References:

Grosjean, F. (1982). *Life with Two Languages: An Introduction to Bilingualism*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Grosjean, F. (1987). Bilingualism. In *Gallaudet Encyclopedia of Deaf People and Deafness*. New York: McGraw-Hill.

Grosjean, F. (1992). The bilingual and the bicultural person in the hearing and in the deaf world. *Sign Language Studies*, 77, 307-320.

Grosjean, F. (1994). Individual bilingualism. In *The Encyclopedia of Language and Linguistics*. Oxford: Pergamon Press.

Grosjean, F. (1994). Sign bilingualism: Issues. In *The Encyclopedia of Language and Linguistics*. Oxford: Pergamon Press.

Grosjean, F. (1996). Living with two languages and two cultures. In I. Parasnis (Ed.), *Cultural and Language Diversity: Reflections on the Deaf Experience* (pp. 20-37). Cambridge: Cambridge University Press.